

Islandsk fårehund

Tekst: Norsk Islandshundklubb • Foto: Klubbens medlemmer

Det første inntrykk man får av en islandsk fårehund, er en smilende, glad og vennlig hund. Den hilser gjerne på alle og elsker å bli klapet. Rasen er veldig sosial. En utpreget familiehund som er meget hengiven ovenfor alle.

Islandsk fårehund er Islands nasjonalrase og opprinnelig en urnordisk spisshund som fulgte med de norske vikingene til Island, hvor den utviklet seg til den rasen vi kjenner i dag. De islandske bønderne har hatt en uvurderlig hjelper i islandshunden, og man så sjelden en islandsk bonde uten en hundeflokk. Alle med arbeidsleden og hardførheten felles. Islandshunder har tradisjonelt islandske navn. Disse beskriver ofte hvordan hunden ser ut eller har tilknytning til norrøn mytologi.

Historie og opprinnelse

Islandshunden er en gårds- og gjeterhund som har mange forskjellige arbeidsoppgaver. Den hjelper til med å finne, samle og drive sauene til eller fra beitet/fjellet. Islandshunden gjeter like gjerne hester og storfe som sauer, og gjetingen tilpasses det dyreslag som gjetes. Den island-

Perlen fra sagaøya – Den hjemvendte viking

Islandske fårehunder i ulike fargevarianter.

ske fårehunden gjeter ikke slik som en border collie, med blikket. Den bruker istedet kropp og stemme for å få dyrene til å bevege seg, og napper dem i hasene om det trengs sterkere virkemidler. Terrenget på Island er ofte ulendt, så arbeidet krever en robust, smidig, sterk og utholdende hund. Den skal kunne arbeide selvstendig uten signaler fra gjeter.

I tillegg til å gjete skal den islandske fårehunden vokte hus og gård. Som gårdshund på Island er arbeidsoppgavene å holde innmark fri for beitende dyr, i denne sammenheng fungerer den som et levende gjerde. Den vokter gården for fremmede dyr som ikke har noe der å gjøre, og harer, grevlinger, kråker og andre dyr som passerer gården (reviret) blir fort bortvist. Nyfødte lam skal voktes for rovfugl, rev og ravn, fuglene går ofte etter lammenes øyne og hunden jager da disse vekk. Dette instinktet gjør at de fleste islandshunder lett oppfatter når noe skjer i luften. Og mange vil nok varsle med bjefing, enten det er en fugl eller et fly. Islandshunden skal også si fra om det kommer fremmede.

Islandsk fårehund

FCI gruppe: 5, spisshunder.

FCI rasenummer: 289

Hjemland: Island

Størrelse: Idealhøyden er 46 cm. for hannhunder og 42 cm. for tisper.

Vekt: 12 - 20 kg.

Ikke så mye for å varsle trusler, men mer for å forberede eieren på at det kommer noen. Den islandske fårehunden er med sine bjeff en varslende hund som absolutt ikke får være aggressiv. Man sier at den islandske fårehunden gjerne følger tyven ut døren med tyvegodset!

Utseende

Islandsk fårehund er en gårds- og gjeterhund av nordisk spisshundtype, rektangulær og litt under middels stor, med opprettstående ører og ringlet hale. Den skal ha et glad, vennlig og intelligent uttrykk, og et tillitsfullt og livlig vesen. Rasen har et meget tydelig kjønnspreget. Den har to hårlagsvarianter: Lang og kort, begge

”En islandsk fårehund er god å ha, to er bedre og tre er ikke en for meget, for de er de deiligste hunder som finnes”

En islandsk fårehund med kort pels. Foto: Perly Berge.

tykke og meget værbestandige. Islandshunden finnes i mange ulike farger, men én farge skal dominere. Hvitt bør ikke være helt dominerende, men hunden skal ha noe hvitt slik at eieren kan se den på lang avstand. Vanlige hvite tegninger er bliss, bryst, krage, sokker og haletipp. Det er hunder med de røde fargene som dominerer i Norge. Islandsk fårehund har en selvrensende pels som trenger lite stell og ikke lukter ”våt hund”.

Et særtrekk er at den skal ha sporer (ulveklør). Doble sporer på bakbeina er ønskelig. Noen individer har også doble sporer på frambeina, dette kalles allspora. Det er usikkert om sporene har noen funksjon, men mange mener at hunden ”flyter” lettere på myr og snø. Derfor er kloens plassering og at den har litt substans viktig. Islendingene sier selv at: ”Den dyktigste sauesamler er den hund som har doble ’ulveklør’, og den hund som også har doble ’ulveklør’ på forbena er den aller beste sauehund til å ferdes i og på fjellet”.

Bjefing

En islandsk fårehund skal bjefte, men det er alltid en grunn til at en veltilpasset islandshund bjefter. Hundens gjøing har mange nyanser, og

en eier vil etter hvert forstå hva de forskjellige lyder betyr. Mange hevder at støynivået er rasens eneste feil. Den er en intelligent hund, og det er mulig å dempe dens naturlige trang til å gjø. Det krever en målrettet og tålmodig innsats fra den dagen valpen kommer i hus. Det gjøres ikke ved å kjeft, da tror den at du også bjefter og bjefter bare enda mer. Ønsker du deg en lydløs hund, bør du nok velge en annen rase!

Helse

Islandsk fårehund er generelt en sund og robust rase uten rasetypiske sunnhetproblemer. Noe HD forekommer. De fleste islandshunder synes ikke å være plaget av HD, men man arbeider selvsagt for å unngå problemet. Det har vært noen få tilfeller av katarakt, og øyelysing av hunder som brukes i avl er derfor ønskelig. En islandsk fårehund kommer som regel til veterinæren kun for rutinemessig kontroll og vaksine. At den bevarer sin vitalitet til 13 - 14 års alder er ikke uvanlig. Den eldste kjente islandshunden ble 21 år.

En allsidig og vennlig hund

Med sin opprinnelse som gårds- og gjeterhund er islandshunden en allsidig rase som kan brukes

til det meste. Den er smidig og utholdende, bør aktiviseres både fysisk og psykisk og kan brukes til de fleste aktiviteter. Det finnes islandshunder som er redningshunder, lydighets- og agility-championer, og deres nese er også godt egnet til ulike brukshundaktiviteter. Treningen bør være variert og i korte intervaller. Langvarig terping og kadaverdisiplin passer denne rasen dårlig. Det er en myk hund, som ikke bør ha en oppfarende og hissig eier. God kontakt, tydelig lederskap og en plass i flokken er viktig for en islandsk fårehund.

En islandsk fårehund har lite jaktinstinkt. Men en musejakt har den ingenting i mot. Mangelen på jaktinstinkt sammen med dens vokterinstinkt gjør at denne rasen passer sitt område og ikke legger ut på lange turer på egenhånd. Den holder seg til sitt område og i nærheten av sin eier selv om den går løs på tur. Hunden nevnes i historien som en trofast følgesvenn til den islandske bonden. For å overleve under tøffe forhold, ble alle, dyr og mennesker, tvunget til å samarbeide. Kanskje er det grunnen til islandshundens allsidighet, utholdenhet og tillitsfulle væremåte.

Islandsk fårehund er en karaktersterk hund med sterk personlighet og egenvilje. Men til tross for sin selvstendighet har islandshunden lett for å lære, både det positive og det negative. Det finnes mange historier som beskriver hundens selvstendighet; en forteller om en bonde som så at det kom uvær og skulle hente noen dyr hjem til gården sin. Mens bonden var inne og kledde godt på seg, bega hunden seg i vei. Og da bonden endelig, fullt påkledd og med nista klar, kom ut på gårdsplassen, hadde hunden allerede på egen hånd hentet sauene.

En islandsk fårehund vil helst være sammen med flokken sin, husets to- og firbente medlem- ▶

Har man først fått en islandshund så ønsker man seg fort flere.

Som gjeterhund bruker den islandske fårehunden både kropp og stemme.

Islandsk
fårehund - en
glad rase!

Hode i profil.

NIHK - Norsk Islandshundklubb

Stiftet 26. 10. 1991. Tilknyttet NKK og ISIC

Avholder årlig spesialutstilling, hvor det kan oppnås stort CERT.

Klubben gir ut medlemsbladet "Islandshunden", med 4 utgaver pr. år.

Ønsker du å kjøpe valp, ta kontakt med raseklubben.

Hjemmeside: www.islandshunden.no

mer, hele tiden. Den følger deg rundt i huset og ligger ved dine føtter. Den trives best når alle husets medlemmer er samlet. Innendørs er den rolig, men alltid klar til å bli med på en tur ut. Den liker ikke å være alene, men den godtar det og legger seg resignert ned og venter på at man skal komme tilbake. Og da blir man møtt av en lykkelig hund som logrer med hele kroppen. Ute er den en livlig og robust hund som elsker å være med på alt som skjer.

Nesten utryddet

Selv om den islandske fårehunden var høyt verdsatt av den islandske bonden som gårds- og gjeterhund, har den som rase vært på utrydningens rand. På begynnelsen av 1900-tallet ble Island rammet av en valpesykeepidemi og tre fjerdedeler av rasen døde ut. Noen tiår senere fikk hundene skylden for en kraftig bendelormepidemi. Innblanding av andre raser gjorde at det var få renrasede islandske fårehunder igjen. Det skulle en engelsk mann til for å åpne islendingenes øyne. Mark Watson, en formuende, engelsk aristokrat, hadde besøkt Island flere ganger. Han gjorde islendingene oppmerksomme på at den raserene islandske fårehunden var i

ferd med å forsvinne. Han reiste rundt på øya og begynte å registrere de rasetyperiske eksemplarene han fant på gårdene. Han gjorde en verdifull innsats ved å inspirere islendingene til et organisert oppdrett og stambokføring av hundene. Han arrangerte de første utstillingene og ga landet sitt første dyrehospital, som fortsatt er i drift.

Mark Watson valgte ut ni hunder som han ville ta med til England for å starte et oppdrett. Mens de var samlet før avreisen, forsvant to av tispene. De ble ikke funnet før Watson var reist. Det sies at de ble skjult med vilje, og at de i dag er "stammødre" til de hundene som i dag brukes i avl på Island. Mark Watson reviderte den gamle standarden for islandsk fårehund og fikk den godkjent av FCI i 1956. Sigridur Petersdottir startet oppdrett med noen av de få islandske fårehunder som var igjen på Island, og i 1969 ble det importert to hunder fra Watsons kennel tilbake til Island. Hun mottok i 2008 det Islandske Ridderkorset, en av Islands høyeste utmerkelse, for sitt arbeid med å redde den islandske fårehunden.

Liten rase

Islandsk fårehund er en lite utbredt hunderase, med ca 6 000 registrerte hunder. Danmark er det landet som har flest islandshunder. I Norge finnes det rundt 600 hunder av rasen, og det fødes ca 50 valper årlig her i landet. De første islandshunder kom til Norge i 1974. Kari og Roald Nilsen i Røyken hadde drevet med islandshest og fattet interesse for den islandske fårehunden. Vørdur og Pila ble hentet fra Island i 1974, og i 1976 fikk de sitt første valpekull. Paret omkom dessverre tidlig, og nye hunder, Lappi og Pila, ble importert fra Island. Nye valpekull så dagens lys, og flere fikk øynene opp for denne herlige rasen.

Ettersom antallet hunder økte, kom også behovet for styring av avl, lik forståelse av standarden, informasjon, lover/regler og ansvarlig hundehold. For å ivareta dette, ble Norsk islandshundklubb startet i 1991. I 1994 overbeviste raseklubben og den islandske kennelklubben Alltinget om at bevaring av rasen var et nasjonalt ansvar og at den var en del av den islandske kulturarv. En komité, hvor datidens formann i den islandske kennelklubben Gudrun Gudjohnsen deltok, ble nedsatt. Samarbeid ble innledet, først og fremst med nordiske landsrase- og kennelklubber, og i 1996 ble en internasjonal raseklubb opprettet; ISIC - Icelandic Sheepdog International Cooperation, hvor ni land i dag samarbeider til beste for den islandske fårehunden.

En oppdretter som var med i etablering av rasen i Danmark har uttalt: "En islandsk fårehund er god å ha, to er bedre og tre er ikke en for meget, for de er de deiligste hunder som finnes". Dette er det mange som er enige i! ■

